

Datum: oktober 2019

Status : Herzien.

Auteur: Gerrit Visser / Harrie Steenstra

Professioneel Statuut

Professioneel statuut

Aanleiding

Noventa onderschrijft de code goed onderwijsbestuur PO. Volgens deze code zijn de leden van de Po-raad verplicht een professioneel statuut te publiceren. Door middel van het professioneel statuut kan de professionele autonomie en ruimte van de professionals die op de onderwijsinstellingen werkzaam zijn worden vertaald naar een reglement.

In de Wet Beroep Leraar, die sinds 1 augustus 2017 van kracht is, staat dat leraren, schoolleiding en – bestuur in een professioneel statuut invulling geven aan de zeggenschap van leraren in hun school.

Met het invoeren van de Wet Beroep Leraar en het lerarenregister heb je als leraar zeggenschap op vakinhoudelijk, vakdidactisch en pedagogisch gebied, dat wil zeggen de leraar bepaalt samen met collega's én met schoolbestuur:

- A. Wat de inhoud van de lesstof is,
- B. Op welke manier de lesstof wordt aangeboden aan de leerlingen en welke middelen daarbij gebruikt worden,
- C. Welke pedagogisch-didactische aanpak er op school gebruikt wordt en op welke manier deze aanpak toegepast wordt (zoals bij leerlingenbegeleiding en oudercontacten),
- D. Hoe de leraar en collega's, als onderdeel van het lerarenteam, hun bekwaamheid onderhouden, waarbij rekening gehouden moet worden met de onderdelen A, B en C.

Doel

Het professioneel statuut heeft als doel dat de professionele ruimte van leraren als professionals wordt gewaarborgd. Daarnaast dient het als stimulans en als kader voor de professionele dialoog tussen schoolleiding en leraren.

Toelichting

Veel gestelde vragen

1. **Wat is een professioneel statuut?**

Elke school moet beschikken over een professioneel statuut. Het professioneel statuut is een uitkomst van overleg tussen leraren en schoolleiding. In het professionele statuut worden afspraken gemaakt over het respecteren van de professionele ruimte van de leraar.

2. **Over welke professionele ruimte gaat het dan?**

Het gaat erover dat de leraar voldoende zeggenschap heeft over de inhoud van de lesstof, de middelen die daarbij worden gebruikt en hoe de lesstof wordt aangeboden. De leraar heeft voldoende te zeggen over de te hanteren pedagogisch-didactische aanpak op de school en hoe dat wordt uitgevoerd. Hieronder valt ook de begeleiding van de leerlingen en de contacten met de ouders. Ook worden er afspraken gemaakt over het onderhouden van de bekwaamheid van de leraren als onderdeel van het team.

3. **Wat is de meerwaarde van een professioneel statuut?**

Het professioneel statuut garandeert dat leraren binnen een school voldoende professionele ruimte hebben om hun beroep uit te oefenen. Het professioneel statuut ondersteunt jou en jouw collega's door te regelen wanneer en hoe leraren moeten worden geraadpleegd over zaken die jouw onderwijs direct raken.

4. **Houdt de wettelijke zeggenschap in dat ik alles zelf mag bepalen?**

Nee, in het professioneel statuut wordt afgesproken hoe de zeggenschap van leraren binnen de school en in het team wordt georganiseerd.

5. **In de wet staat dat het professioneel statuut de professionele standaard respecteert. Er is echter nog geen professionele standaard, kunnen we dan wel een professioneel statuut maken?**

Ja, dat kan wel degelijk. Voor het maken van een professioneel statuut vormt dat geen belemmering, aangezien de normen aangaande de beroepsuitoefening zoals eerder aangegeven grotendeels bekend zijn (ook al zijn deze nog niet schriftelijk vastgelegd). Voor de zekerheid kan in het statuut worden opgenomen dat, wanneer later blijkt dat bepalingen in het professioneel statuut strijdig zijn met de professionele standaard, de professionele standaard altijd voorgaat.

Wanneer en hoe komt een professioneel statuut tot stand?

1. **Wanneer moet het statuut er zijn?**

De Wet Beroep Leraar is ingegaan op 1 augustus 2017.
Het statuut moet er op 1 augustus 2018 zijn.

2. **Wie controleert of een professioneel statuut is en vanaf wanneer?**

De Inspectie kan vanaf 2018/2019 controleren op de aanwezigheid en de wijze van totstandkoming van het professioneel statuut.

3. **Wat is de looptijd van een professioneel statuut?**

Er is geen voorgeschreven looptijd. Het is belangrijk om afspraken te maken over de evaluatie van de werking van het professioneel statuut en de momenten van herijking en die afspraken vast te leggen.

4. **Wie stelt het professioneel statuut op?**

Het bevoegd gezag stelt in overleg met de leraren een professioneel statuut op waarin de afspraken zijn opgenomen over de wijze waarop de zeggenschap van leraren wordt georganiseerd.

5. **Moet de medezeggenschap het professionele statuut opstellen?**

Nee, in de wet staat dat het bevoegd gezag in overleg met leraren het professioneel statuut opstelt. De medezeggenschap heeft daarmee geen formele rol bij de totstandkoming van een professioneel statuut. De medezeggenschap kan vanuit het initiatiefrecht natuurlijk wel informeren naar de stand van zaken.

6. **Maar er zijn toch onderwerpen die te maken hebben met de professionele zeggenschap van leraren die ook op de agenda van de overlegvergadering van de medezeggenschap (bestuurder en MR/OR) staan?**

Ja, dat is zo. Het is daarom ook van belang om bij het afspreken van een professioneel statuut goed te kijken naar hoe de afspraken in het professioneel statuut zich verhouden tot afspraken over het overleg tussen de bestuurder en de MR/OR.

7. **Is er een minimaal aantal leraren nodig dat vanuit de leraren meepraat over het statuut? Wie beslist dit?**

Organiseer een overlegvorm waardoor er zoveel mogelijk draagvlak binnen de organisatie is om te komen tot een professioneel statuut, liefst met alle leraren.

8. **Moet het professioneel statuut gecontroleerd worden door de jurist/advocaat van het schoolbestuur?**

Nee, het gaat om de afspraken die je zelf binnen de school met elkaar maakt en die hoeven niet juridisch getoetst te worden.

1) Inleiding en inhoud

Het professioneel statuut is een uitkomst van overleg tussen leraren en schoolleiding. In het professionele statuut worden afspraken gemaakt over het respecteren van de professionele ruimte van de leraar.

Het gaat erover dat de leraar voldoende zeggenschap heeft over de inhoud van de lesstof, de middelen die daarbij worden gebruikt en hoe de lesstof wordt aangeboden. De leraar heeft voldoende te zeggen over de te hanteren pedagogisch-didactische aanpak op de school en hoe dat wordt uitgevoerd. Hieronder valt ook de begeleiding van de leerlingen en de contacten met de ouders. Ook worden er afspraken gemaakt over het onderhouden van de bekwaamheid van de leraren als onderdeel van het team.

2) Doel

Doel van dit statuut is de kaders aan te geven waarbinnen de waarborging van de professionele ruimte van de leraren als professionele groep in een onderwijsorganisatie is geregeld. Het gaat om het zoeken naar een betere balans tussen de belangen van leerlingen, professionaliteit en organisatiebeleid. De werkgever/het bevoegd gezag is eindverantwoordelijk voor de totale onderwijsorganisatie.

3) Begripsbepaling

- Professionele autonomie.

Vrijheid van professionals als groep om binnen de kaders van wet- en regelgeving, visie van de school, doelstellingen en werkplannen van de vestigingen en teams, vorm te geven aan het onderwijs (in brede zin) van de leerlingen. Hierbij gaat om de balans tussen het professionele domein en het bereik van het management. Tot dit professionele domein behoren de inhoud van het onderwijs, het pedagogisch/didactisch handelen, de kwaliteitsborging en verantwoording.

Zolang dit professionele handelen maar bijdraagt aan het bereiken van de doelstellingen van de school; “Een warm en duidelijk schoolklimaat waarin het laten leren van leerlingen centraal staat en ons onderwijs een wezenlijke bijdrage levert aan de kwaliteit van leven van individuen en samenleving. Dit alles binnen de beschikbare financiële middelen.”

De wijze waarop de individuele professionele autonomie ingevuld wordt, is afgeleid van bovenstaande omschrijving.

- **Intrinsieke betrokkenheid**

De professional oefent zijn beroep uit vanuit intrinsieke betrokkenheid, wat tot uitdrukking komt door:

- zijn authentieke wijze van presentatie;
- te werken vanuit zijn visie, die passend wordt gemaakt in een teamvisie op beroep en vakgebied;
- zijn transparante en integere opstelling;
- zijn pedagogisch en didactisch handelen, gericht op opleiding en vorming van jonge mensen. Het persoonlijk pedagogisch en didactisch handelen wordt afgestemd op het pedagogisch en didactisch handelen binnen het schoolteam.

- **Professionele betrokkenheid**

De professional oefent zijn beroep uit op een kwalitatief hoogwaardig niveau door:

- te voldoen aan de eisen die de wet BIO (Wet op de beroepsgroepen in het onderwijs) biedt;
- zich te ontwikkelen conform de vereiste competenties;
- uit te zijn op reflectie en in staat te zijn (zelf-)reflectie te organiseren op zijn functioneren;
- voortdurend actief te zijn in persoonlijke ontwikkeling;
- De autonomie in relatie tot de werkstructuur
  - Leraren vormen een professionele leergemeenschap.
  - Professionaliteit uit zich in de gezamenlijke professionele opvattingen over de uitoefening van het vak,
  - Waarden en standaarden (de bekwaamheidseisen van de wet BIO) van de beroepsgroep.
  - Professionals hebben een collegiale instelling;
  - De verantwoordelijkheid voor het onderwijsproces, waaronder wordt begrepen de keuze voor de leerstofinhoud, methodes, werkwijzen, groepeeringsvormen, ligt bij de professionals, het team. Dit binnen de wettelijk vastgestelde eisen van de Wet op het Primair Onderwijs, an toetsing en examinering en de financiële kaders. (Zie verder hoofdstuk 4)

4) Besluitvorming/ taakbeleid/ verantwoordelijkheid

- De belangrijkste beleidsbepalende onderwijsdocumenten worden niet eerder vastgesteld in een onderwijsinstelling dan nadat de leraren zich hierover hebben uitgesproken.

Het betreft hierbij afspraken binnen de school over :

- De pedagogische visie op school
- De didactische visie op school, waaronder de wijze waarop de school de instructie organiseert
- De visie op de professionele cultuur in de school
- Het klassenmanagement in de school
- De wijze waarop de school de ouderbetrokkenheid organiseert

Bovenstaande aspecten worden uitgebreid beschreven in het schoolplan en in beperkte mate in de schoolgids.

- Leraren worden betrokken bij het taakbeleid (taakuren), het beleid ten aanzien van de werkdruk (beheersbaar houden) en de personele samenstelling van hun team.
- Lio's, stagiairs, onderwijsinstructeurs, klassenassistenten verrichten hun werkzaamheden onder verantwoordelijkheid van bevoegde leraren.

Besluitvorming komt tot stand in de teamvergaderingen onder verantwoordelijkheid van de directeur van de school.

5) Kwaliteitszorg

- De wijze van beoordelen en evalueren van de schoolprestaties is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de leraar, binnen de kaders van teamafspraken.
- Leraren moeten binnen de kader van de CAO-PO in staat gesteld worden elkaars lessen te bezoeken en/of in visitatiecommissies andere onderwijsinstellingen te bezoeken (collegiale toetsing).
- Alle scholen van Noventa werken met een kwaliteitszorgmodel (WMK-PO) welke de Stichting Noventa hanteert binnen haar organisatie. Daarbij gebruikt Noventa het LVS Parnasy en het datasysteem Ultimview om de resultaten / opbrengsten van de school en de groepen te volgen en te analyseren
- Noventa gaat in 2019 werken met een systematiek van Interne Audits

6) Professionalisering

- De professional wordt in de beginperiode van zijn leraarschap gecoacht. Onze bovenschoolse coaching speelt daarbij een belangrijke rol. Ook bestaat de mogelijkheid van intervisie en supervisie.
- De leraar krijgt de gelegenheid te voldoen aan de bekwaamheidseisen van de wet BIO of een eventueel beroepsregister.
- De in de cao afgesproken tijd voor professionalisering blijft daarvoor beschikbaar.
- Scholing en professionalisering ten dienste van het onderwijsproces wordt in het team vastgesteld.
- Noventa maakt bij de ontwikkeling van leraren gebruik van de Competentie Meter (CT meter) leerkrachtgedrag (de CT meter is een gevalideerd observatie en beoordelingsinstrument)

Daarnaast is er ruimte voor scholing in het kader van persoonlijke professionele ontwikkeling. Afspraken hierover komen tot stand in een dialoog tussen professional en de directeur en in specifieke situatie met de afdeling Personeels- Zaken en/of de bestuurder.

7) De condities waaronder een docent moet werken

- De werkplek, de materiële, personele en ruimtelijke faciliteiten, het kunnen raadplegen van vakliteratuur en kunnen overleggen met vakgenoten is in overeenstemming met wat het beroep van leraar vraagt.
- Het peil van de voorzieningen voor onderwijsmedewerkers en leerlingen voldoet aan de kwaliteitseisen die aan het onderwijs gesteld worden.
- De organisatie en stijl van leidinggeven van de school ondersteunt het professioneel werken. Bij klachten over het onderwijsproces wordt naast de directeur ook de groep leraren een oordeel gevraagd.
- Bij conflicten (over bejegeningaspecten) met leerlingen, met ouders/verzorgers, krijgt de docent voldoende ondersteuning. Ingediende klachten over leraren worden zo snel mogelijk aan de betreffende leraar overhandigd/ gemeld.

- De leraar is naast professional ook werknemer: hij/zij zal zich gedragen als een goed werknemer en is verplicht zich te houden aan de aanwijzingen door het management van de organisatie gegeven, met het oog op een effectieve en efficiënte schoolorganisatie.

8) Professionele standaard

- De leraar is gehouden te werken aan een voortdurende professionele ontwikkeling door zijn vakkennis op peil te houden, zijn vakdidactische en pedagogische bekwaamheden te ontwikkelen, kortom: te werken aan zijn bekwaamheidseisen die de beroepsgroep leraren heeft samengesteld, die Noventa voorstaat en die in de wet BIO zijn vastgelegd.
- De leerkracht gaat zorgvuldig om met zijn leerlingen en alles wat over hen vastgelegd wordt in dossiers en registraties; vertrouwelijkheid en geheimhoudingsplicht worden niet geschonden. Gedragsregels in dit kader zijn vastgelegd in een aantal documenten vallende onder de beleidsdocumenten van Noventa in het kader van de privacy wetgeving. De leraar zorgt voor een veilig werkklimaat en hanteert het pestprotocol wat door de school is vastgelegd.
- De leraar oefent een publieke functie uit en binnen deze opdracht gedraagt hij zich als een goede professional. Dat komt tot uiting in het integriteitsbeginsel; ethisch en moreel verantwoord gedrag.
- De werkzaamheden van een docent mogen niet in strijd zijn met het professioneel statuut. De docent mag bezwaar aantekenen tegen elementen in een contract die strijdig zijn met het professioneel statuut.

Geschillenregeling

- Individuele geschillen over het professionele domein worden in eerste instantie intern behandeld. Dit gebeurt in eerste instantie met de directeur van de school. Hij/zij bespreekt dit met de leraar en bij het niet oplossen volgt een gesprek met de leraar, directeur en bestuurder.
- Leraar, directeur en bestuurder kunnen zich bij dit geschil laten adviseren door externe deskundigen.
- Geschillen tussen het bevoegd gezag en de professionele gemeenschap van leraren worden allereerst voorgelegd aan de RvT die immers toe moet zien op de zorgplicht van het bevoegd gezag voor de professionele autonomie. Het conflict kan dan verder gedragen worden door de medezeggenschapsraad van de afzonderlijke scholen naar een geschillencommissie.

Aldus opgemaakt en ondertekend te .....d.d .....2019.

Namens het bevoegd gezag

Namens de GMR

Dhr. H. Steenstra
Directeur-bestuurder

Voorzitter.....

Secretaris.....

Bijlage 1 Nadere omschrijving van professioneel gedrag

Lid 1.

De medewerker van Stichting Noventa is een professional die zijn beroep bewust, verantwoord en met de benodigde vakbekwaamheid verricht. Voor de leraar zijn de vakbekwaamheidseisen in de wet BIO maatgevend; voor alle medewerkers binnen Noventa betekent dit dat gewerkt wordt vanuit een professionele cultuur.

Lid 2A

De medewerker borgt samen met zijn collega's in teamverband de kwaliteit van de beroepsuitoefening ten behoeve van het onderwijs en legt daarover intercollegiaal actief en ongevraagd verantwoording af.

Lid 2B

De medewerkers voelen een verbondenheid met hun school. Medewerkers kunnen gezien worden als "ambassadeurs van hun school en de organisatie Noventa .Daardoor zijn ze in staat om met passie en met verantwoordelijkheidsgevoel hun taak als professional uit te voeren en daardoor goed onderwijs te verzorgen. Alle voorkomende werkzaamheden, bijv. ook buitenschoolse activiteiten, die met het beroep verband houden worden door de medewerkers uitgevoerd.

Lid 3

De medewerker stelt zich in het team waarbinnen hij werkzaam is collegiaal op. Voor medewerkers die betrokken zijn bij het directe onderwijsproces geldt dat het onderwijs geven teamwerk is. Hierbij erken men dat dit samenwerken beperkingen oplegt aan de individuele invulling van het zelfstandig handelen.

Lid 4

De organisatie schept ruimte voor de medewerkers om professioneel handelen te optimaliseren. De medewerker investeert in dit proces door het op peil houden van zijn vakspecifieke kennis., professionele ontwikkeling en actieve deelname aan het werkoverleg.

Lid 5

De professionele medewerkers worden binnen de instelling actief betrokken bi de totstandkoming van het beleid van de organisatie op de terreinen waar hun beroepsbeoefening betrekking op heeft.

Lid 6

Op de school worden door middel van een regeling voor het werkoverleg afspraken gemaakt over de wijze waarop de betrokkenheid van de professionele medewerker bij de totstandkoming van dit

beleid word geregeld, waarbij het uitgangpunt is dat er een goede afstemming komt tussen de zeggenschap van de professionele medewerkers en de medezeggenschap van de MR.

Lid 7

In verband met het waarborgen van de betrokkenheid zoals omschreven onder de punten 5 en 6 worden bevoegdheden conform Medezeggenschapsreglement toegekend aan de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad. De Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad betreft bij de voorbereiding van haar advies of bij gebruikmaking van het instemmingsrecht actief medewerkers voor wie het voorgenomen besluit gevolgen heeft.

Lid 8

Er zijn onvermijdelijk situaties waarin organisatiebelang en de professionele inbreng kunnen botsen. Professionele medewerkers en het bevoegd gezag zijn zich ervan bewust dat er een dialoog over de dilemma's die kunnen ontstaan een bijdrage kan leveren aan verdere professionalisering van de organisatie en leveren een uiterste inspanning om daarover tot afstemming te komen.

Lid 9

Het bevoegd gezag (college van bestuur, werkgever) erkent met de ondertekening van het professioneel statuut de professionele autonomie en verantwoordelijkheid van de medewerker en het recht om – binnen wettelijke, organisatorische en professionele kaders – zelfstandig en in collegiale samenspraak beslissingen te nemen over de beroepsuitoefening.

De medewerker erkent dat de eindverantwoordelijkheid voor zijn verrichtingen bij de werkgever berust.

De medewerker is verantwoording verschuldigd over alle taken, inclusief de beroepsinhoudelijke aspecten die worden uitgevoerd ter vervulling van de functie.

Lid 10

Omdat het professioneel statuut een levend document is, verplicht het bevoegd gezag zich op regelmatige basis over bovengenoemde onderwerpen in gesprek te gaan.